

Kvalitetsredovisning

av förskolorna Himlaliv, Pärlan och Ängeln
2017/2018

Hur vet vi att vi vet det vi vet

Vårt kvalitetssäkrande arbete har följande dokument som grund:

KUL – Ett kvalitetssäkrande arbetsmaterial med indikatorer som ger grund för varje enskild pedagog att skatta kvaliteten på förskolans verksamhet. Materialet utgår från förskolans reviderade läroplan och används systematiskt av arbetslagen vid läsårets husmöten. KUL är ett material framtaget av Linköpings kommun.

Plan mot diskriminerande och kränkande behandling – Ett arbetsmaterial likt KUL med indikatorer kring förskolornas värdeord.

Projektsammanfattningar – Förskolorna arbetar med att kontinuerligt dokumentera och utveckla läsårets projekt i en powerpointmall med halvårs- och helårssammanfattningar.

Attitydundersökning – Linköpings kommun genomför varje läsår på höstterminen en attitydundersökning med vårdnadshavarna till alla barn i åldrarna 2-5 år. Undersökningen sammanställs av kommunen och distribueras sedan till varje enskild förskola. Allmänheten kan ta del av resultatet via kommunens hemsida.

PU-samtal – Samtal har genomförts med samtliga pedagoger vid två tillfällen.

Två enkäter - En enkätundersökning bland pedagogerna angående stress och en om fördjupningsprojektet Klara, färdiga, gå har genomförts.

Föräldrasamtal - Ett föräldrasamtal med samtliga vårdnadshavare har erbjudits och genomförts. Samtal med utvärdering av inskolning har erbjudits och genomförts med alla nyinskrivna barns vårdnadshavare. Extra samtal har erbjudits och genomförts med vårdnadshavare om önskemål eller behov funnits.

Delaktighet av barnen – Barnen har deltagit i reflektioner kring lärandet på samtliga förskolor. Alla förskolorna har haft barnråd.

Tillbudsrapporter – Ett fåtal tillbudsrapporter från förskolorna har inkommit.

Arbetsmiljö rond - En arbetsmiljörund har genomförts på samtliga förskolor.

AKKA - Medarbetarundersökning om arbetsklimatet har genomförts.

Barnsäkerhetsrund – En barnsäkerhetsrund har genomförts på samtliga förskolor.

Beskrivning av verksamheten

Under detta läsår ville vi för oss själva som pedagoger och för vårdnadshavarna tydliggöra det lärande som sker i utemiljön. Vi ville fokusera på utemiljön som en tredje pedagog och som en lärmiljö. Som inspiration och introduktion till läsårets projekt "UTE ÄR INNE" läste pedagogerna en text ur boken *Utomhuspedagogik i förskola och förskoleklass*. De valde även ut två utemiljöer att utgå ifrån för att titta på vad som intresserade barnen och vad de verkade hålla på att lära sig om. Arbetslagen valde en känd och en okänd plats i utemiljön/närmiljön att utgå ifrån.

Vi kan efter pedagogernas sammanfattning av sina olika projektsår säga att vi nådde målet utifrån pedagogernas synvinkel. Ett lärande i utemiljön har blivit väl synligt för pedagogerna genom de dokumentationer som gjorts under läsåret. Vi kan se spår av nästan alla målformuleringar i läroplanen. Vi har sett spår av matematik genom att olika matematiska former har upptäckts i häckar, på brunnstock, i kastanjer mm samt intresse för att mäta och bygga olika saker i naturen. Vi har sett spår av kommunikation genom upptäckt av "larvspår" i nedfallna grenar, spår av naturvetenskap och hållbart lärande genom upptäckten av nyckelpigor i äppleträdet. Vi har sett spår av utmaning av motorisk färdighet genom olika balansakter i naturliga hinderbanor, matematiska begrepp genom lek med skugga som uppstår en solig dag och genom tillverkande av kartor för att andra ska hitta har barnen kommit i kontakt med symbolik och grafisk kommunikation. Kunskapsuppdraget har stora möjligheter att bli till rika erfarenheter för barnen i utemiljön och det oftast helt av sig självt. Lärandet i utemiljön sker och har stärkts på många sätt, det tycker vi att vi tydligt ser efter detta projekt.

Pedagogernas egna projekt Klara, färdiga, gå har fortskridit under hela läsåret. Vi har uppnått några av de mål vi bestämde inför vår fördjupningsprocess. Under året som gått har pedagogerna fått lyssna på föreläsning och läsa texter om Reggio Emilia filosofins olika kännetecken. Tillsammans identifierade vi begrepp att försöka få en gemensam förståelse för. Vi gjorde det genom att föra Sokratiska samtal kring olika dilemman som kunde kopplas till begreppen och vår vardagsverksamhet. Här har vi också fått fatt på en demokratisk samtalsstruktur och en mötesform för ett kollektivt lärande.

"kollektivt lärande handlar inte bara om att lära sig något gemensamt utan i det kollektiva lärandet ligger också nästa steg; att utveckla handlingsstrategier för hur det kollektiva kunnandet kan användas, en kollektiv kompetens"
(Granberg och Ohlsson 2016)

Det systematiska kvalitetsarbetet har under detta år inte genomförts på samma sätt som tidigare. Vi valde att prioritera arbetet med vår fördjupningsprocess. Istället för att arbeta med kommunens kvalitetssäkrande material KUL vid varje personal- och husmöte gjorde vi det vid ett tillfälle. Vi kan se att vi skattat oss lägre än tidigare av de olika läroplansmålen och tänker att den omarbetade versionen av KUL har fått en betydelse i skattningen.

Under läsåret som gått har vi fått erfara det många andra förskolor i Sverige just nu känner av, svårigheten att få utbildade vikarier. Vi har under detta läsår haft en turbulent personalsituation som givetvis påverkat arbetsmiljön för alla. När vår huvudman skickade ut en medarbetarenkät, AKKA kunde vi tydligt se att enkäten indikerade att vi har haft många stressande arbetssituationer under året. Vi har alla deltagit i en föreläsning om hur man kan förebygga stress på det personliga planet och försökt att stötta varandra under de stunder vi känt att vi inte räckt till. Vi tror dock inte att verksamheten påverkats alltför negativt då vi har rika pedagogiska miljöer och verksamheten varit säker för barnen. Men vi är alla medvetna om att förutsättningarna har skapat en oro som säkert både barn och vårdnadshavare har märkt av. Vi ser med tillförsikt fram emot nästa läsår då vi har anställt utbildade vikarier som med stor sannolikhet kommer att stabilisera arbetslagen.

Förskolan Himlaliv

Förskolan Himlaliv ligger i Johannelund, ett ytterområde i Linköping. Himlaliv består av två avdelningar och med sammanlagt 35 inskrivna barn i åldrarna 1-6 år. Arbetslaget består av 9 personer, 4 stycken som arbetar 100 %, 4 stycken som arbetar 75 % och en som arbetar 50 %. Förskolan arbetar projektorienterat och drivs av Svenska kyrkan.

Årets projekt började med att vi valde en känd och en okänd plats att utgå från. Avdelningen Molnet valde Häggmispelhörnet på gården och Rävskullen i närmiljön. Avdelningen Solen valde Kubhörnet på gården och ville välja en parkbänk i närområdet men hittade tyvärr ingen.

På dessa platser observerade vi barnens lekar och vad som intresserade barnen.

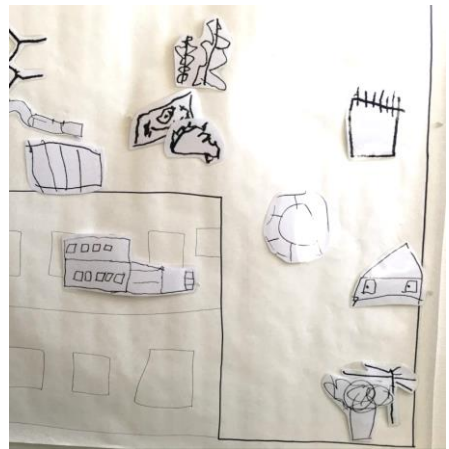

Avdelningen Molnet

Vi började projektet "Ute är inne" med en promenad i närmiljön där vi tydligt såg ett intresse hos barnen för att orientera sig efter kända platser och riktmärken såsom t.ex. en skylt på en skola eller en korsning. Vi såg att barnen använde sig av samma sätt att beskriva vägen till Rävullen vid ett senare tillfälle genom att de beskrev vägen dit i bilder av det de såg. Promenaderna runt om i närmiljön och bort till Rävullen bidrog till att barnen övade sig i att lokalisera och orientera sig. De har fått tillfällen att jämföra och diskutera sina olika erfarenheter och tillvägagångssätt för att hitta från en plats till en annan. Vi har sett att barnen använder sina erfarenheter i bekanta situationer (som skogsturer) genom att sätta ord på vilken del av skogen de är på. Tidigare har barnen bara benämnt det som att "vi är i skogen". När barnen hittade en stor gren med larvspår ledde det till undersökande av kommunikation och läs- och skrivfärdigheter genom kartor och bildspråk. Barnen har utforskat kartor genom att producera egna av förskolans gård. De har samtalat och kommit överens om vikten av att ha samma symboler för tex bord, krokodil etc. Vi ser ett förändrat kunnande om att kartor behöver vara utformade utefter vissa kriterier för att de ska kunna vara användbara.

Barnen har genom projektet fått nya kunskaper inom matematik i form av avstånd och skalor, naturvetenskap/biologi genom larvspårens ursprung, vardagsteknik genom användandet av geotrackad karta, estetiska läroprocesser via frottering, blyerts- och målarteknik och konstruktion av en modell av en särskild plats i skogen.

Avdelning Solen

Under årets projekt har vi följt barnens intressen och initiativ utifrån projektanken "Ute är inne". Barnen har visat intresse och nyfikenhet på bokstäver och olika former som de fått syn på i närmiljön. De har t.ex. sett att både brunnslöck och kastanjer är runda men ändå olika. Barnen har i våra miljöer erbjudits möjligheten att utveckla sin förmåga att tolka former på olika sätt. Barnen har bl.a. dansat till former som de själva ritat på en lärplatta samtidigt som det projicerats på väggen och de har skapat olika former till musik. När vi fyllde våra miljöer med spår och linjer för att se hur barnen använde dessa blev de med fantasins hjälp både bilvägar, turer på havet och dans-spår.

Barnen har undersökt hur linjer blir till bokstäver och är förtrogna med att bokstäver är gjorda av raka och böjda linjer. Vi ser att barnen har fått en ökad förståelse för hur bokstäver bildas – en orm kan vara ett S och om vi samarbetar tre kompisar kan vi skapa ett H. De har utmanats att "skriva" och göra former med saltdeg rullad i långa korvar, lägga mönster med småmaterial som linser och måla med olika tekniker. När det var snö fick de "teckna" med vattenkannor och färgat vatten. Barnen har getts möjlighet att undersöka sina egna skuggor, både ute genom solens kraft och inomhus med hjälp av projektorn. Genom detta har barnen undersökt och samtalat om olika matematiska begrepp så som större, mindre, nära och långt bort. Vi ser att barnen genom undersökandet av skuggor fått en förändrad förståelse för hur de själva påverkar storleken på sina skuggor. *"Går du närmare blir du mindre"*. Under projektets gång har vi reflekterat tillsammans med barnen och barnens reflektionsvägg växte fram med fotografier och dokumentationer. Genom denna vägg har vi sett att barnen har förtrogenhet i att återberätta. De har utvecklat sin förmåga att hålla en röd tråd i berättandet, att berätta så att andra förstår, berätta utifrån sitt eget perspektiv men även upptäckt att det finns andra perspektiv av vad som händer på bilderna.

Förskolan Pärlan

Förskolan Pärlan ligger i anslutning till Skäggetorpskyrkan i Linköping. Vi har 22 inskrivna barn i åldrarna 1-6 år. Arbetslaget består av fyra heltidspedagoger. Vi arbetar projektinriktat och drivs av Svenska kyrkan.

I projektet har vi låtit barnen få möjlighet att lyssna, kommunicera, beskriva, återberätta, argumentera och nyansera innebörden i olika begrepp. Barnen har lärt sig många nya ord som har med nyckelpigor och äppleträd att göra. Begrepp som vi använt oss av är bl.a. stor, liten, kort och lång, prepositioner, likheter och skillnader, former, mönster och sortering.

Vårt projekt började med två spår som barnen var intresserade av; det nyplanterade äppleträdet på gården och äppleträdet i kyrkbacken samt nyckelpigorna som fanns i träden och på marken.

Barnen hade många frågor:

- Hur många dagar tar det för det lilla äppleträdet för att växa och bli stort?
- Var är äpplena?
- Vad behöver äppleträdet för att växa?
- Kommer äppleträdet att bli lika stort som de andra träden runt omkring Pärlands gård?
- Vad äter och var bor nyckelpigorna?
- Kan de flyga och vilka fiender har de?

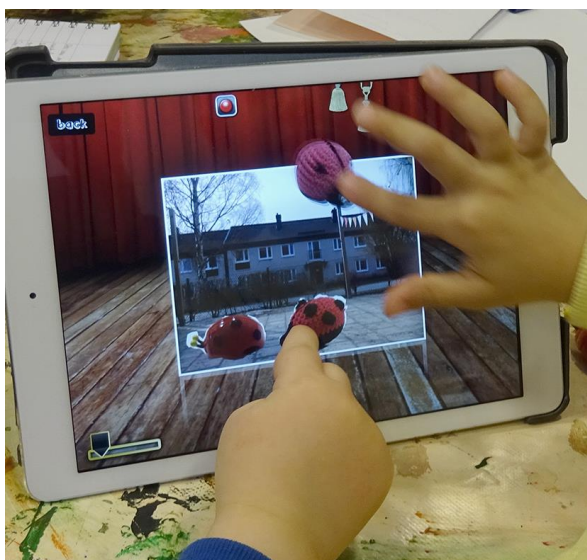
Utifrån barnens frågor sökte vi fakta genom litteratur och på internet.

Barnen har fått tillverka nyckelpigor av stenar, lera, kottar och garn. De har även gjort nyckelpigor i sand, potatistryck och av barnens fötter. De har skapat nyckelpigehalsband av cernitlera och ett äppleträd av hönsnät och papper-mache som ändrat skepnad efter årstiderna. Barnen har även målat ett "nyckelpigeträd" och vi har sjungit sånger om äppleträd och nyckelpigor samt ramsat och dansat till olika årstider. Barnen har fått göra en nyckelpigebok tillsammans. De har i par fått hitta på en saga och spela in den via en app i lärplattan. De äldre barnen började med att rita en bild på nyckelpigor som de gav en titel och berättade en historia runt. Den spelades in på lärplattan och transkriberades sedan. Vid nästa tillfälle lästes texten upp för att se om barnen var nöjda med den eller ville göra någon ändring. Men det var ingen som ville, då de var mycket nöjda. Det sista vi gjorde var att klistra in texten under bilden. På samma sätt jobbade vi med de yngre barnen och resultatet blev en gemensam bok om nyckelpigor.

Barnen har tillägnat sig fakta om nyckelpigor genom faktaböcker och bilder på väggarna. Samtal kring fakta om nyckelpigor har varit ett centralt inslag. De har ställt mycket frågor kring äppleträd och hur de växer. Under läsåret har barnen följt våra två äppleträd, sett förändringen under de olika årstiderna och fått bekräftelse på att det stämmer med det vi läst om och funderat på. Barnen har tillsammans gjort en stor bild där de beskrivit sina teorier om vad äppleträd behöver för att växa. De har en förståelse för att det behövs vatten, sol och värme för att ett äppleträd ska kunna växa. Mötet med den levande nyckelpigan har varit centralt och en drivkraft i projektet. Empatiska frågor som t.ex. *Hur behandlar man en liten nyckelpiga?* har uppstått i samband med nyckelpigemötena. Barnen har utvecklat färdigheter i att måla och tillverka nyckelpigor och äppleträd och även fått prova många olika tekniker. Barnen har fått utlopp för sin fantasi bl.a. genom att berätta historier om de nyckelpigor som de filmat och gjort sagor av samt genom att ställa frågor till äppleträdet. Vi har följt vårt stora äppleträd under hösten, vintern och våren. Vi har sett de olika stadierna; på hösten då vi plockade äpplen och såg bladen falla, på vintern då det var kala grenar men man kunde se att det fanns knoppar och det sista vi observerade var hur bin och humlor pollinerar blommorna. Barnen är förtrogna med varför nyckelpigan kan gå upp och ner, hur den kan flyga, hur den kan försvara sig, vad den äter, hur den övervintrar, nyckelpigans utveckling, att det finns nyckelpigor med upp till 24 prickar och att det finns olika slags nyckelpigor.

Förskolan Ängeln

Förskolan Ängeln ligger i anslutning till Tomaskyrkan på T1 i Linköping. Vi har 21 barn inskrivna i åldrarna 1-6 år, åldersindelade på två avdelningar. Vi är fem pedagoger, två arbetar heltid och tre 75%. Vi arbetar projektinriktat och drivs av Svenska kyrkan.

Projektet Ute är inne började med att vi pedagoger under höstterminen dokumenterade vad som skedde i två valda miljöer utomhus. Vad var det barnen utforskade/undersökte? Områdena vi valde var sandlådan längst bort på gården och den närliggande ankdammen. Genom vårt dokumenterande kunde vi tidigt se att intresset för konstruktion genom variationer av sandbyggen, liksom skapande av olika hinderbanor (av plastbackar, stockar, bräder, bildäck m.m.) var stort.

Vi såg även att på Fjädern hade det handlat mycket om balans. Barnen hade experimenterat både genom att balansera föremål och den egna kroppen.

Vi utmanade barnen vidare genom att ställa frågan: *"Hur kan man bygga utan att det rasar?"* Vi gav även barnen på Fjädern möjlighet att genom olika erfarenheter/situationer, fördjupa sin förståelse för vad begreppet balans innebar.

Barnen har konstruerat/skapat i många olika material och tekniker - lera, målning, teckning, lego, kapla, sugrör och större klossar. Barnen har fått fakta kunskaper om olika byggnader så som t.ex. lutande tornet i Pisa. De har fått färdigheter och kunskaper om hur man bygger och förklarar för någon hur man får bygget stabilt. Barnen har ställt frågor och formulerat hypoteser. *"Kommer den rasa om jag gör den högre?"* *"Hur kan jag få den stabil?"* Barnen har genom att bygga och använda hinderbanor utvecklat sin motorik, koordinationsförmåga och kroppsuppfattning. De har balanserat, fallit av, rullat runt, klättrat upp och försökt igen. Vi ser en färdighet i att de förstår hur man lättast kan hålla balansen. Detta ser vi b.l.a. genom att de håller ut armarna när de går på hinderbana eller att de står still ett tag då de kliver upp på något.

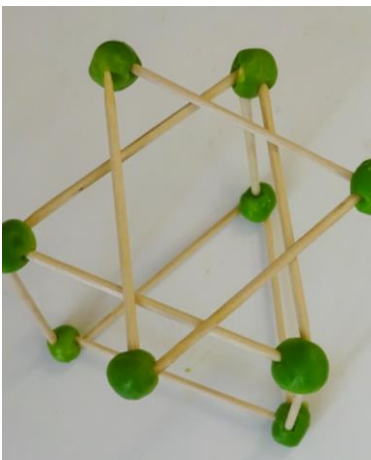
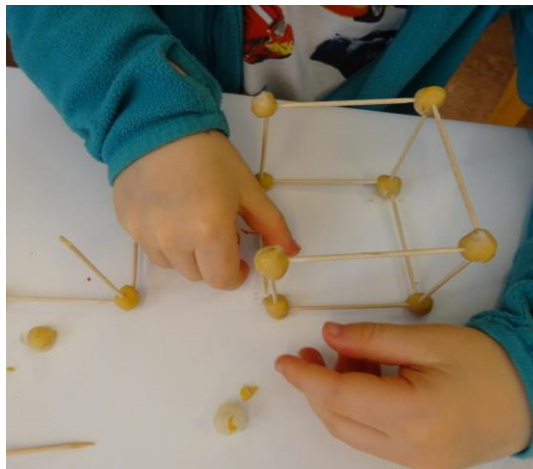
Genom projektet har vi tillsammans med barnen utforskat många matematiska begrepp så som lång längre längst, tung tyngre tyngst. Vi ser ett förändrat kunnande i att urskilja, uttrycka, undersöka och använda en del av begreppen. Barnen har ställt frågor och fått hjälp att besvara dessa. *"Hur mäter man något som är längre än mätredskapet?"* *"Hur mäter man något som är runt?"* Barnen har fått en ökad förståelse för rum, form, läge, riktning och grundläggande egenskaper för mätning. De syftar/uppskattar längd, tyngd och omkrets. Något som kan tyda på att de förkroppsligat en matematisk förmåga.

Vi har även fokuserat oss på några sidospår som vi sett barnen visat intresse för. Dels självporträtt eller jaget som är en viktig del av den egna identiteten, självkänslan och självförtroendet. Det har blivit många samtal mellan barnen om våra olikheter och likheter. Barnen har stolt visat sitt JAG till vårdnadshavare och kompisar; *"Där är jag"* *"Det ser precis ut som jag"*, *"Vad fin jag är"*, *"Jag är jättenöjd"*.

Ett annat sidospår har varit sagor och berättelser i olika former. Barnen har ritat, berättat, fantiserat och använt sig av lärplattor. Det har varit en enorm variation och fantasi där berättandet har varit i fokus.

Händelser vi känner oss stolta över

Bloggen

Bloggen "hand och tanke" har blivit en kommunikationskanal med processer kopplade till kunskapsuppdraget. I bloggen skriver vår ateljérista en reflektion efter varje sammanhängande period hen har varit ute på förskolorna. Reflektionen är en uppskattad läsning för kollegorna som får läsa om sin och varandras pedagogiska verksamhet ur en annan synvinkel. Varje nytt inlägg har lagts upp på våra hemsidor och på vår facebook sida.

Bokpåsar

"Ett barns språk måste stimuleras för att utvecklas. Det är därför angeläget att så många som möjligt i barnets omgivning tar del av och lära sig hur man gör det på allra bästa sätt" (Rydja 2006). Förskolans uppdrag med att ge barn goda förutsättningar för språkutveckling ska ske i nära samarbete med hemmen. Därför har vi under detta läsår upprättat ett bibliotek bestående av bokpåsar för hemlån. Bokpåsarna innehåller fem böcker utifrån åldrarna 1-3 år och 4-5 år. Varje bokpåse innehåller en text om vikten av att läsa högt tillsammans med sitt barn i hemmet.

Pärlans konstutställning

I Skäggetorps församling där förskolan Pärlan har sin hemvist har församlingen en lokal där det alltid är konstutställning. Konst och konstnär byts ut en gång i månaden. I december månad fick förskolan inbjudan att vara konstutställare under tiden 21 januari-28 februari. Den inbjudan kändes hedrande och förskolan tackade ja. Utställningen fick namnet *"Nyckelpigor möter äppelträd"* och invigdes med salta pinnar, cider och ballonger söndagen den 21 januari. I ett demokratiskt samhälle är alla medborgare. Det kändes därför viktigt och stort att få göra barnens tankar synliggjorda genom egen konst i omvärlden utanför förskolans väggar. Att låta barnens röster få höras i samhället.

Konstutställning
21 januari – 28 februari

Barnen på
Förskolan
Pärlan:
*"Nyckelpigor
möter
äppelträd"*

ÖPPETTIDER
Måndag – torsdag: 09.30 – 12.00
Söndag: 11.30 – 13.00
(övrigt i överenskommelse)
Kaffe- & saftservering

Svenska kyrkan
SKÄGGETORPS FÖRSAMLING

Förtätning av grönområde vid Ängeln

Under våren 2017 kunde vi läsa i Östgöta Correspondenten om att grönområdet vid Ängeln skulle förtätas i en stadsplan som var beslutad. Grönområdet benämns av barn och pedagoger som "kullen". Kullen är en viktig plats för förskolan då dess egen utemiljö är minimal med begränsade rörelseutmaningar. Grönområdet är också en del av den beskrivning av utemiljön som huvudmannen fick beskriva vid ansökan om godkännande för att starta förskoleverksamhet på Ängeln. Artikeln gjorde både pedagoger, vårdnadshavare och barn upprörda. Vi bestämde oss då för att skriva till beslutande politiker och fick ett svar. Detta är ett fint exempel på hur barnen fick erfara demokrati i vardagen där deras synpunkter togs på allvar och förhoppningsvis får de påverka förtätningen av grönområdet utifrån ett barnperspektiv. Barnens brev och kommunens svar se bilaga 1 och 2.

Generationsmöten på Himlaliv

Hösten 2016 påbörjades ett spontant samarbete mellan de äldre barnen på Himlaliv och "tanterna" i Johannelunds församlingsverksamhet. Det arbetet uppskattades av såväl barnen som tanterna. Arbetet med generationsmöten har under året utvecklats vidare till att etablera en kontakt mellan de yngsta barnen på Himlaliv och ett närliggande äldreboende. Vid påsktid planerade pedagogerna in ett besök med barnen på äldreboendet där barnen hade med sig en gladpåskhälsning i en korg till de äldre. Stunden blev en uppskattad stund mellan ung och gammal där barnen fick erfarenheter av att *"ta hänsyn till och leva sig in i andra människors situation och vilja att hjälpa andra"* (Lpfö 98, rev 2010) genom att få sprida glädje till de äldre.

"Varje människas förmåga utvecklas på hundra sätt i mötet med andra människor, hundra sätt att göra och tänka. Varje uttryck, varje situation och varje människa är mer än vi först ser och förstår och i detta ligger en hållning till att inga, inget är fastlåst utan ständigt blir till i sitt sammanhang" (Förskolan Trollet i Kalmar)

Utbildningar och kurser som genomförts under läsåret 17/18

Det estetiska och meningsfulla lärandet – där konsten att uppfostra, undervisa och utbilda världsmedborgare. Ett sommarsymposium anordnat av Reggio Emilia institutet för projektgruppen Klara, färdiga, gå. I gruppen ingår en pedagog från respektive förskola, ateljeristan och förskolechefen.

Föreläsning av Harold Göthson om Reggio Emilias tio kännetecken kring den pedagogiska verksamheten för alla pedagoger.

Kyrkan Tro och Liv. Kurs för anställda genom studiecentrum i Linköpings domkyrkopastorat för tre pedagoger.

Klara, färdiga, gå – en fördjupningsprocess kring förskolornas pedagogiska verksamhet för alla.

Brandutbildning och HLR utbildning. Av Linköpings brandservice genom Linköpings domkyrkopastorat för alla pedagoger.

Föreläsning om stresshantering av Stella Triches / Hälso pedagog för alla pedagoger.

Temadag om sexuella övergrepp genom föreningen Våga tala för fem pedagoger.

Barns rätt till andlig utveckling genom Linköpings stift för fem pedagoger.

Lust och engagemang. Konferens om utbildning för en hållbar framtid genom Linköpingskommun, Linköpings universitet och SWEDESD för ateljerista och förskolechef.

Studiebesök på Barnahus för en pedagog.

Föreläsning om barns rätt till integritet genom Novahuset för alla pedagoger och alla vårdnadshavare på förskolorna.

Förskollärarexamen på Södertörns högskola för en pedagog.

Styrkor på våra förskolor

På våra tre förskolor har vi skattat oss relativt lika.

En styrka på Himlalliv vi vill lyfta fram är föräldrasamverkan. Vi upplever att vi har ett öppet klimat där vårdnadshavarna får insyn i verksamheten och därmed kan påverka barnens dag på förskolan.

På Pärlan lyfter vi fram språk och kommunikation då vi skattat oss högt. Förskolan genomsyras av ett språkutvecklande arbetssätt.

På Ängeln lyfter vi fram trygghet och samspel som styrka. Personalen använder gemensamma problemlösningsstrategier vid konflikter och har aktivt arbetat med värdegrundsarbete.

Förbättringsområden på Himlalliv, Pärlan och Ängeln

"Förskolans läroplan från 1998 reviderades 2010. I det förarbetet som låg till grund för de förändringar som sedan genomfördes, kan man finna flera delar där man trycker på vikten av ett lärande samklang med en hållbar utveckling". (Utbildningsdepartementet 2010:13)

Följande förbättringsområde är framtaget av atelierista och förskolechef. En analys av förskolornas kvalitetsarbete bekräftar att arbetet med **lärande för hållbar utveckling** är det förbättringsområde förskolorna behöver fokusera på tillsammans.

"Lärande för hållbar utveckling handlar idag om att integrera miljöfrågor samt sociala och ekonomiska frågor i en helhet. Omsorg om miljön och återuppbyggnad, naturresurser, hållbart användande, hållbar produktion, livsstilsfrågor, som handlar om så väl konsumtion som om mat, hälsa samt skapandet av ett fredligt samhälle är exempel på principer som ingår i begreppet lärande för hållbar utveckling".

(utbildningsdepartementet, 2010:15)

Projektbeskrivning för förskolorna läsåret 18/19 se bilaga 3.

Analys

Vår analys av Linköpings Domkyrkopastorats tre förskolors verksamhet är följande:

Vi ser en verksamhet som genom sina pedagogiska miljöer, sitt projektarbete och sina vardagssituationer erbjuder barnen många möjligheter till lärande på olika sätt. Vi ser en verksamhet som sätter barnet i fokus.

Vi tycker att måluppfyllelsen av läsårets projektfokus är god. Barnets lärande i uterummet har blivit synligt för pedagogerna och förhoppningsvis också vårdnadshavarna. Vi ser att barnen genom att medverka vid dokumentation och reflektion är mycket medvetna om sitt eget lärande, vad de redan kan och vad de lärt för ny kunskap. Det lärandet har sedan kompletterats och fördjupats i förskolornas inommiljö. Vi ser en röd tråd i alla miljöer nu. Ute är inne helt enkelt.

Vi ser att pedagogernas egna process med att fördjupa verksamheten med inspiration från Reggio Emilia filosofin har uppnåtts till viss del. Vi ser en ökad medvetenhet om de tio kännetecken som finns inom filosofin. Vi ser en ökad förståelse kring svåra begrepp där vi försökt skapa en gemensam förståelse tillsammans i arbetslagen. Vi ser även en ökad förståelse hur begreppen kan gestaltas i vår verksamhet utifrån en gemensam tanke och idé. Vi ser att vi "på köpet" har fått fatt på en samtalsmodell, den sokratiska som kan hjälpa oss att utveckla vår verksamhet på ett demokratiskt och professionellt sätt.

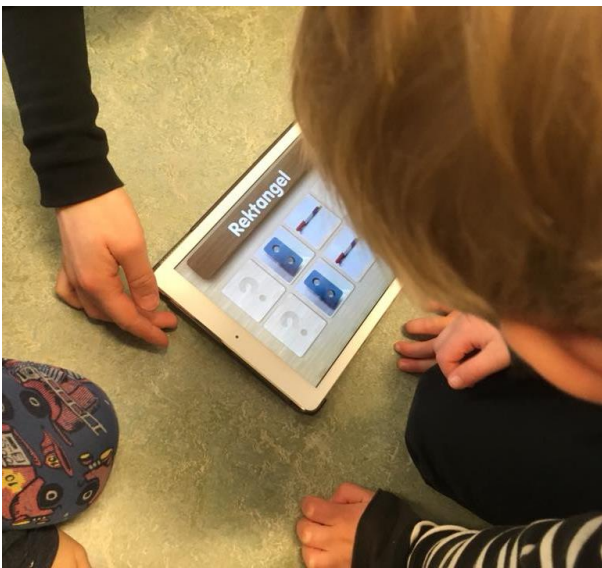
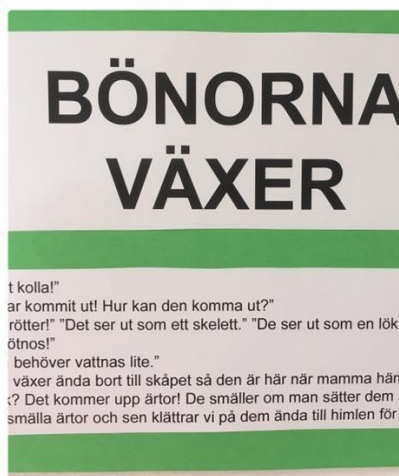
Vi är väl medvetna om att detta läsår inneburit ett högt arbetstryck på arbetslagen p.g.a. olika svårigheter. Vi ser att arbetsmiljön varit mindre bra detta läsår. Vi vill här rikta ett stort tack till alla pedagoger.

Trots att arbetssituationen varit svårare än tidigare år är vår slutgiltiga analys att alla tre förskolor erbjuder en förskoleverksamhet som är trygg, rolig och lärorik för alla barn som vistas där. Vi ser en förskoleverksamhet som arbetar 100-språkigt utifrån varje enskilt barns behov. Vi känner stolthet.

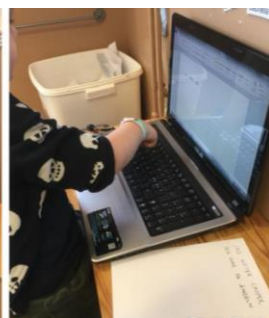
Linköping 2018-06-08

Arbetsledare Ann Jeraeus, Birgit Triches och Helene Axelsson
Förskolechef Pia Strömqvist

Vardagssituationer från verksamheten

Litteraturlista

Läroplan för förskolan Lpfö 98, rev 2016, Skolverket

Språklust 1 – Carina Rydja 2006, Sanoma utbildning

Kollektivt lärande i arbetslivet – Otto Granberg och Jon Ohlsson 2016, Studentlitteratur

Förskolan Trollets verksamhetsidé, 18/19, Kalmars kommun

Lärande för hållbar utveckling i förskolan – Sanne Björklund 2017, Studentlitteratur